రాళ్ళు

డి.పి. కరుణాకర్

దానయ్య రిక్షాను శ్మశానం గోడ ప్రక్కగా ఆపి దిగాడు. తలకు చుట్టుకున్న ఎర్రగళ్ల టవల్ తీసి ముఖం తుడుచుకున్నాడు. ఆయాసం తగ్గలేదు. వొళ్లంతా నీరసంగా ఉంది.

'మేస్త్రీ! దిగు. ఇదే' అన్నాడు దానయ్య.

మేస్త్రి రిక్షా దిగి ఒకసారి వొళ్ళు విరుచుకున్నాడు.

'ఓర్నీ. శానాదూరం తెచ్చేవుగదరా — రోడ్డుకూడ సరింగలేదు. వొళ్ళు హూనమై పాదిరా' అన్నాడు మేస్త్రి.

'ఎదవ రోడ్లు'

'ఆ' అని ప్రక్క జేబులోంచి చుట్టతీసి వెలిగించాడు మేస్త్రి. 'ఈడున్నండి సిటీలోకి రెండుమైళ్లుంటాయా' అడిగాడు.

'ఉండొచ్చు' అని బనియన్ జేబులోంచి సగం కాల్చి బీడీతీసి వెలిగించాడు దానయ్య. దమ్ము లాగాడు. దగ్గు వచ్చింది.

'బేజామా?'

దానయ్య తగ్గుతూనే తలూపి ముందుకు నడిచాడు.

'నీ యమ్మ సచ్చిపోయి సంవత్సరం దాటిందా?' ప్రక్కనే నడుస్తూ అడిగాడు మేస్త్రి.

'సంవత్సరం ఏంటి మేస్త్రీ, రెండు సంవత్సరాలైనాది'

'అబ్బో. సరేగాని, నీ అయ్య మీ యమ్మను ఎందుకు సంపేడ్రా?'

'మా అయ్య అంత పొగరుమోతు నాయాలు ఈ పెపంచకంలో మరోడుండడు. అడికి ఇనాళకాలం ఒచ్చి మా యమ్మను సంపేండు. సేసినపాపం అనుబవిత్తుండుగా.'

'నీ అయ్యను రాజమండ్రి జైల్లోనేగా పెట్టింది?'

'మరే' అని నడుస్తున్న వాడల్లా ఆగి, 'మేస్త్రీ! ఒక మాట' అన్నాడు దానయ్య.

మేస్త్రి ఆగాడు. 'ఏంట్రా?' అన్నాడు.

'సమాధి కట్టడానికి డెబ్బయి పాలదా?'

మేస్త్రి పకపక నవ్వి పొగ పీల్చి వదిలాడు. 'అరే దానయ్యా! ఈ సెళ్ళ ఎన్ని తడవ లేశావురా? సెప్పు.' అన్నాడు.

దానయ్య పేలవంగా నవ్వాడు. తల వంచుకుని వెంటనే తలెత్తాడు.

'శాన కట్టం రా. ఎందుకంటావా, ఈ సిమెంటు దర, రాయి దర మండి పోతుండాయిరా. సత్తెం సెప్తే నువ్వు ఇచుకోవడం లేదుగాని, ఈ కంట్రేక్టు నీపాన నాకో పైసకూడ లాబం ఉండదురా. ఇదో ఇటు మూడు ఈ సుట్ట తాగుతూ అగ్గి పెమాణకంగా సెబుతుందా నీ మీన జాలేసి ఈ పనికి ఒప్పుకున్నా' అన్నాడు మేస్త్రి.

దానయ్య రెండు చేతులు జోడించాడు. కళ్లల్లో నీళ్లు తిరుగుతున్నాయి. 'నా కాడ డెబ్బయి రూపాయి లుండాయి మేస్త్రీ' అన్నాడు.

మేస్త్రి ఆ మాట నమ్మలేనట్లు తల అడ్డంగా ఆడించాడు ఆరిపోయిన చుట్టను క్రిందపడేసి దానయ్య కళ్లల్లోకి నింపాదిగా చూశాడు.

'సత్తెం మేస్త్రీ!'

'నీ కొచ్చె డబ్బంతా ఏం సేత్తున్నావురా?'

'నా ఆరోగ్గెం శానా సెడిపోయింది మేస్త్రీ. ఓ దినం రిచ్చా లాగితే మరు దినం రిచ్చా లాగ లేక పోతుండా'

మేస్త్రి చిన్నగ నిట్టూర్చాడు. ముందుకు అడుగులు వేసి 'పద. పద. ఎండ అదిరి పోతుండాది. ముందు నీ యమ్మను ఏడ పాతేసినారో సూపియ్యి. నూ॥ ఎంత అవుద్దో కరక్టుగా సెబుతా. నీ వొంటో బాగోకపోతే ధర్మాసుపత్రికి పోకపోయినావా?' అడిగాడు.

దానయ్య మేస్త్రి ప్రక్కనే నడుస్తూ 'ఎళ్లాను మేస్త్రీ. ఆళ్లు సూసి పుటోలు తీసేరు. ఎర్రమందు సీసాలో ఇచ్చి, పసుపచ్చ మాత్తర్లు డజనిచ్చి పంపేసినారు. ఆ డాట్టరుబాబుకు వందిస్తే మంగళగిరి డాట్టరుబాబుకు — సేర్చుకోమ్మని సీటీ రాసిస్తాడని జవాను సెప్పిండు. వంద ఏడ్నుంచి తెచ్చేది మేస్త్రీ. నువ్వు చెప్పు' అన్నాడు.

'కట్టమే'

బీడి క్రింద పడేసి కుడి ప్రక్కకు తిరిగి కంచె ప్రక్కగా ఉన్న పాలరాతి సమాధి వైపు నడవసాగాడు దానయ్య. మేస్త్రీ

మౌనంగా దానయ్యను అనుసరించసాగాడు. వేడిగాలి విసురుగా వీస్తోంది. సమాధుల మధ్య గడ్డి ఎండిపోయి ఉంది. అక్కడక్కడా పక్కలు పెట్టిన బోరియలున్నాయి.

దానయ్య చకచక నడిచి ఎత్తుగా కట్టి ఉన్న పాలరాతి సమాధి దగ్గరకు వచ్చాడు. ఎడమ ప్రక్కకు చూశాడు. అక్కడ ఉండ వలసిన మట్టితో ఎత్తుగా కట్టిన సమాధి లేదు. ఎర్రటి మట్టి మిగతా నేలతో సరి సమానంగా ఉంది. దానయ్య నిరుత్తరు డౌతూ మేస్త్రి ముఖంలోకి ఓసారి చూసి తిరిగి మట్టి వంక చూశాడు.

'శానా దూరం తెచ్చావురా దానయ్యా' వీరాయమ్మను పాతేసింది ఈడ నేనా?

దానయ్య జవాబు చెప్పలేదు. ముందుకు వంగి మోకాళ్లమీద కూర్చున్నారు. నెల క్రిందట తను ఇక్కడకు వచ్చినప్పుడు ఈ పాలరాతి సమాధి ప్రక్కన అమ్మ మట్టి సమాధి ఉంది. తనకు బాగా గుర్తు. పూలు కుంకుమ తలవేపున పెట్టి డజను అగ రొత్తులు వెలిగించి వెళ్లిపోయాడు. ఇప్పుడా మట్టిసమాధి లేదు. నక్కలు తవ్వితే గుంటలు పడతాయిగాని ఇట్లా వుండదు. హృదయం ఎవరో పిండినట్టనిపిస్తోంది. చేతులు ముందుకు చాచి మట్టి అందుకుని కళ్లకద్దుకున్నాడు. చేతులు వణుకు తున్నాయి. కళ్లల్లో నీళ్లు నిలవడంలేదు.

మేస్త్రీ దానయ్య వీపుమీద చేయివేసి నిమిరాడు. 'ఈడనేనా?' అడిగాడు.

దానయ్య తలెత్తి మేస్త్రీ ముఖంలోకి చూశాడు. ఎండిపోయిన పెదాలు చిన్నగా విప్పాడు. మాటలు దుఃఖంతో గొంతులో పూడుకుపోయి బైటకు రాలేదు. తలూపాడు.

మేస్త్రీ జేబులోంచి బీడీతీసి పొడుగూ, వెడల్పు కొలతలు చూసి కాయితంమీద లెక్కలు వేశాడు. 'దానయ్యా! డెబ్బయి పాటవురా. మరో పదిరూపాయలు ఏడనన్నా సంపాయించావంటే. ఎనబయ్యితో పిన్నసమాధి తయారవుద్ది' అన్నాడు.

దానయ్య మట్టి క్రిందపడేసి లేచి నుంచు న్నాడు. టవల్‌తో ముఖం తుడుచుకున్నాడు. 'వద్దు మేస్త్రీ. సమాధి కట్టనవసరంలేదు' అన్నాడు.

మేస్త్రి ఆశ్చర్యపోయాడు. 'ఏంట్రా. అట్లా అంటావు?' అడిగాడు.

'ఈ పాలరాతి సమాధి పక్కన—ఈడనే ఎత్తుగా మట్టితో సిన్న సమాధి కట్టినా మేస్త్రీ! అది లేదు.'

మేస్త్రి పకపక నవ్వాడు. 'భలేవాడివినా ఈడ ఉండే సమాధి ఎవడు నూకుతాడు.? ఏడకిపోద్ది? సెప్పు. అసలు...వీరాయమ్మను పాతేసింది ఈడనేనా?' అడిగాడు.

'ఈడనే. నాకు బాగా గ్యావకం.'

'ఏం గ్యావకమో—ఇప్పుడేం పేద్దామంటావు?'

'ఏం సెయ్యాలో తెలవడంలేదు.'

మేస్త్రి భుజాలు ఎగరవేశాడు. 'వాకంతా అయోమయంగా ఉండాదిరా దానయ్యా. పద, పద. పోదాం. మళ్లీ నేను బ్రాడీపేట వెళ్లాలి' వినుగు ధ్వనించే స్వరంతో అని వెనక్కి తిరిగి వచ్చినదారి వెంట అడుగులు వేయసాగాడు.

దానయ్య మెదడు మొద్దుబారిపోతోంది. కొద్దిసేపు పాలరాతి సమాధివంకా, కింద మట్టివంక మార్చి మార్చి చూశాడు. తల్లికి మంచి సమాధి కట్టిద్దామని తను ఎప్పటి నుండో అనుకుంటున్నాడు. తొమ్మిదినెలల నుండి ఓపూట తిని ఓపూట తినక కూడ బెడితే డెబ్బై రూపాయలయ్యాయి. ఎంతో ఆశతో మేస్త్రిని తీసుకువస్తే...జరిగిందిది. తను అనుకున్నవి అనుకున్నట్లుగా ఎప్పుడూ జరగడంలేదు. ఈ సంగతి ఎవరికి చెప్పుకోవాలో అర్థం కావడం లేదు. బాధతో హృదయం మెలికలు తిరిగిపోతోంది. కళ్లుమూసు కున్నాడు. ఎండవేడికి కాళ్లు కాలుతున్నాయి. కళ్లు తెరిచి టవల్ తలకు చుట్టుకున్నాడు. వెనక్కి తిరిగి మేస్త్రి వెనక నడవసాగాడు.

మేస్త్రి రిక్షాలో కూర్చున్నాడు. ఎండ వేడికి అతని నల్లటిముఖం మరింత నల్ల బడింది. 'రా. బేగి. నన్ను బ్రాడీపేట మూడో లైనులో వదిలిపెట్టు!' అన్నాడు.

దానయ్య రిక్షాను రోడ్డుమీదకు తెచ్చాడు. పెడల్‌మీద కాలువేసి ఎక్కబోతూ ఆగి స్మశానంవంక చూశాడు. కంచెప్రక్కగా ఉన్న పాలరాతి సమాధిమీద తల్లి కూర్చుని చేతులు ముందుకు చాచి ఏడుస్తున్నట్లు అనిపించేసరికి అతనిబాధ ఎక్కువైంది. తల తిప్పి మెయిన్‌గేట్‌వంక చూశాడు. ఇనుప తలుపు తుప్పుపట్టి ఒక ప్రక్కగా ఒరిగి ఉంది. గోడప్రక్కగా అరఫర్లాంగు దూరంలో ఓ చిన్న తాటాకుటిల్లు ఎండమావు లతోపాటు కదులుతూ కనిపించింది. పెడల్ మీద వేసినకాలు తీసి హేండిల్ ప్రక్కకు తిప్పి రిక్షా కదలకుండా రోడ్డుమధ్యన పెట్టాడు.

చేరగిలబడి కూర్చున్న వాడల్లా సరిగా కూర్చుని దానయ్యవంక చూశాడు మేస్త్రి. 'ఆలిసెం.ఏంట్రా? నాకు జరూరు పనుండదంటే ఇనిపించుకోవేం?' కోపంగా అన్నాడు.

'మేస్త్రిబాబూ! నీకు దండంపెడతా. ఓ పదినిమిసాలాగు ఇప్పుడేఒత్తా.' అని మేస్త్రి జవాబుకోసం ఎదురు చూడకుండా చకచక తాటాకుల ఇంటివైపు నడవసాగాడు.

దానయ్య తాటాకుల ఇంటిముందు ఆగి తలుపుతట్టాడు. మట్టిగోడలు ఒకప్రక్కగా ఒరిగి ఉన్నాయి. గాలికి ఎండిపోయిన తాటాకులు గలగలమని చప్పుడు చేస్తున్నాయి. ఇంట్లోంచి నవ్వులు, గాజుల చప్పుడు చిన్నగా వినిపిస్తున్నాయి. తలకు చుట్టుకున్న టవలుతీసి భుజాలు కప్పుకుని అర నిమిషం ఆగాడు, తలుపు తెరుచుకోలేదు, తిరిగి తలుపు తట్టాడు.

నవ్వులు ఆగిపోయాయి.

'ఓరో ఒచ్చేరు'—తడబడుతూన్న స్త్రీ బొంగురుగొంతు.

'నీ మొగుడా ఏమిటి?'—భయపడు తూన్న మొగగొంతు.

'ఏమో.'

రెండు క్షణాల తర్వాత "ఓరూ?" బొంగురు గొంతు లోపల్నుండి ప్రశ్నించింది.

'నేను. నా పేరు దానయ్య'

'భయపడ మాక. నువ్వత్త పిరికిమనిసివి. ఆయన కాదులే'-మాటలు చిన్నగా విని పించాయి.

కొద్దిసేపటికి చెక్కతలుపు కొద్దిగా తెరుచుని ముప్పైసంవత్సరాల స్త్రీ ముఖం కనిపించింది. చిన్న ముక్కుకు పెద్ద ముక్కు పుడక ఉంది. పళ్లు కొద్దిగా ఎత్తుగా ఉన్నాయి. పెద్ద నుదుటిమీద ముంగురులు చెదిరిపోయిఉన్నాయి. కోలముఖం. స్ఫోటకం మచ్చలు.

ఆమె నుదుటిమీద పడిన ముంగురులు పైకిబెట్టుకుంటూ 'ఓరు కావాలెటి?' అడిగింది.

'దీనికి కాపెలా ఓరు?'

'మా ఆయన.'

'ఇంటో ఉండాడా?'

'లేదు బజారుకు ఎళ్లాడు.'

'ఎప్పుడొత్తాడు?'

'సీకటి పడేఏళకుగాని రాడు' అని ముఖం చిట్లించి పెద్ద శబ్దమయ్యేలా తలుపు వేసుకుంది.

దానయ్య వెనక్కి తిరిగాడు. లోపల్నుండి తిరిగి నవ్వులు మొదలయ్యాయి. తలి గుర్తువస్తోంది. అనాడు...రెండు సంవత్సరాల క్రిందట...ఆలోచించలేక తల అడ్డంగా ఆడించి ముందుకు నడిచాడు.

* * *

రాళ్లు

రాత్రి ఏనిమిది దాటింది.

పండువెన్నెల స్మశానంమీద పరుచుకుని పడుకుని సమాధులను జోకొడుతోంది.

దానయ్య రిక్షా గోడపక్కగా ఆపాడు. రిక్షాదిగి దీపం ఆర్పివేశాడు. బీడీతీసి వెలిగించి దమ్ములాగాడు. ఊపిరితిత్తులు పొగభరించలేకపోయాయి. దగ్గు వచ్చింది. కడుపు ఖాళీగా ఉంది ఆకలివేస్తోంది. గుండెనొప్పిగా ఉంది. రేపటికి గుండెనొప్పి తగ్గితే రిక్షా వేయవచ్చు అనుకుంటూ వెన్నెల్లో నీడ కుప్పలా కనిపిస్తున్న తాటాకుల ఇంటివైపు నడవసాగాడు. దానయ్య అడుగులు ఎండు పుల్లలమీదపడి నిశ్శబ్దాన్ని చెదరకొడుతున్నాయి. చల్లటిగాలి విసురుగా వీస్తోంది. దూరంగా నక్కలు ఉండి ఉండి అరుస్తున్నాయి. కాళ్లు నొప్పిగా ఉన్నాయి. బీడీతాగ బుద్ధికావడంలేదు. క్రిందపడేయడానికి మనసు వప్పడంలేదు.

ఇంటి దగ్గరకువచ్చి ఆగాడు. తలుపు తెరిచే ఉంది. తొంగి చూచాడు. కోడిగుడ్డు లాంతరు నీరవంగా వెలుగుతోంది. ఓ మూలగాఉన్న నులకమంచంమీద మధ్యాహ్నం కనిపించిన ఆమె తలకు పట్టువేసుకుని మూలుగుతోంది. బీడీ క్రిందపడేసి కాలితో నొక్కాడు. ఆమెను పిలుద్దామనుకునేంతలో వెనక అడుగులు చప్పుడు వినిపించింది. వెనక్కి తిరిగాడు.

దానయ్య నీడ అతనిమీద పడి ముఖం సరిగ్గా కనిపించడంలేదు.

'ఓరో?' అడిగాడతను.

'దీనికి కావలా ఉండేది నువ్వేనా?' అడిగాడు దానయ్య.

'అవును.'

'నా పేరు దానయ్య. నీతో ఒక సిన్న ఇసయం మాటాడదామని ఒచ్చా. నీ పేరు?'

'ఎంకటసామి. నీ కాడ బీడీ ఉందాదా?'

దానయ్య తలూపాడు. జేబులోంచి బీడీ తీసి వెంకటస్వామి కిచ్చి అగ్గిపెట్టె ఇవ్వబోయాడు.

'అగ్గిపెట్టె నా కాడుందాదిలే' అని అతను బీడీ వెలిగించి కూర్చున్నాడు.

'కూకో.'

దానయ్య అతని ఎదురుగా కూర్చున్నాడు.

'ఏటా ఇసయం?' అడిగాడు వెంకటస్వామి.

'ముద్దేసం నీకోసం ఒశ్తె నువ్వు లేవు' ఆగాడు. నొప్పితో గుండె బిగబట్టుకుపోతోంది. సమాధి విషయం ఏవిధంగా ప్రస్తావించాలో అర్థం కావడంలేదు.

'ఓరో ఒచ్చేరని మా ఆడమనిసి సెప్పింది. ఆ మనిసి మువ్వన్నమాట సెప్పు.'

'అదో ఆ దక్షిణం దిక్కున ఎత్తాటి పాలరాతి సమాది ఉందాది సూశావా?' అని వెంకటస్వామి కళ్లల్లోకి చూశాడు దానయ్య.

'ఆ కంచెకాడకదా—అమూల—అదే నా?'

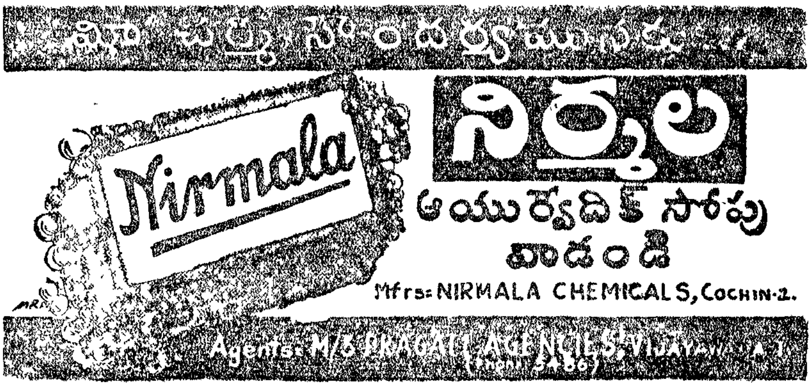

ప్రకటన

ఆంధ్ర సచిత్ర వారపత్రిక
పోస్టలు చందా రేట్లు పెరుగుదల

పోస్టేజి రేట్లు పెరిగినకారణంగా ఆంధ్రసచిత్ర వారపత్రిక చందా రేట్లు **1-1-1968** నుండి ఈ క్రింది విధముగా నుండును.

		రూ. పై.
సంవత్సర చందా	....	26-00
అర్థ సంవత్సర చందా	....	13-00
మూడు మాసముల చందా	....	6-50

గమనిక: ప్రస్తుత చందాదారుల పైకము పై రేట్ల కనుగుణంగా సవరించబడును.

మేనేజరు,
ఆంధ్రపత్రిక

చెయ్యెత్తి అటు చూపిస్తూ అన్నాడు వెంకటస్వామి.

'అదే. మా యమ్మ సచ్చిపోయి రెండు సంవత్సరా లవుతుండాది. ఆ పాలరాతి సమాది పక్కనే పాతేసినాం. నెల్రక్రితం ఈడకొచ్చి సూశిన. మాయమ్మ సవాది ఆడనే వుండాది. ఇయ్యాళ సూత్తే ఆడలేదు.'

వెంకటస్వామి సాలోచనగా బీడీ దమ్ము లాగి పొగ వదులుతూ, 'ఆడలేదా?' చిన్నగా అడిగాడు.

'లేదు.'

'సరింగ సూశినావా?'

'ఆఁ'

'అసలు మాయమ్మను పాతేసింది ఆడనో, ఆడకాదో నీకు బాగా తెలుసా?'

'నాకు బాగా గ్యాపకం, ఆడనే.'

'ఆడనే అవుతే ఉండకుండా ఏడకిపోద్ది? ఇదేమన్నా డబ్బా దస్కమా దొంగలెత్తుకు పోకడానికి?' నవ్వబోయి గంభీరంగా ఉన్న దానయ్య ముఖంలోకి చూసి ఆగిపోయాడు వెంకటస్వామి.

'ఆ సంగతి నీకే తెలవాలి' అన్నాడు దానయ్య కోపాన్ని నిగ్రహించుకుంటూ.

'నాకా? ఏటి నువ్వనేది. నాకా?'

'నీకే'

వెంకటస్వామి లేచి నిలబడ్డాడు. బీడీ దూరంగా పారేసి పక్కకు తిరిగి తుపుక్కున ఉమ్మాడు, 'నాకేం తెలవదు' అన్నాడు.

దానయ్య కోపం మిన్నుముట్టింది. విసురుగా లేచి వెంకటసామి ఎదురుగా నుంచుని గొంతు పట్టుకున్నాడు. 'సెప్పు. నీకు తెలవదా?' నిలువెల్లా వణికిపోతూ అడిగాడు.

'నాయాలా నా గొంతట్టుకుంటా వేట్రా ముందొదులు' పెనుగులాడుతూ అరిచాడు వెంకటస్వామి.

దానయ్య వీలు చిక్కనీయలేదు. ఒకచేత్తో వెంకటస్వామి గొంతుపట్టుకుని మరో చేత్తో గొంతు నొక్కసాగాడు. 'సత్తెం సెప్పకపోతే ఈడే నిన్ను సంపి పాతేసి పోతాను. నా సంగతి నీకు సరింగా తెలవదు కావాలు.' అన్నాడు.

వెంకటస్వామి గింజుకోడానికి ప్రయత్నించి విఫలు డయ్యాడు. గొంతు బిగుసుకుపోయి ఊపిరి ఆడడం లేదు,

'సెప్పు. నీకు తెలవదా?'

'.........'

'సెప్పకుంటే ...' గొంతు మరింత బిగ్గా నొక్కాడు దానయ్య.

వెంకటస్వామికి భయం వేసింది.

'సెబుతాగాని ముందొదులు' అన్నాడు.

'సెబితేనే గాని ఒదల్ను' పట్టు కొద్దిగా సడలించాడు దానయ్య.

'నేనే తీసినా'

'నువ్వా?'

'అవును.'

'ఎందుకు తీసినావు?'

'...........'

'తీసి ఏటిసేసినావు?' గొంతు గట్టిగా నొక్కాడు దానయ్య.

'నీకు దండం పెడతా ఒదులు. ఆ బొమికలు డాట్టరు కోర్సు సదువుతుండ బాబుకు అమ్మిన, అమ్మో, సచ్చి పోతుండా. ఒదులు...'

దానయ్య నిరుత్తరుడయ్యాడు. వెంకటస్వామిని వదిలాడు. మౌనంగా గొంతు సవరించుకుంటున్న వెంకటస్వామి ముఖంలోకి కొద్దిసేపు పరీక్షగా చూశాడు. 'ఆ డాట్టరు బాబు దీ వూరేనా?' అడిగాడు.

వెంకటస్వామి తల వంచుకున్నాడు. 'ఏమో నాకు తెలవదు.' అన్నాడు

'నాతో పరాశికాలాడమాక. జైలుకు పోతే పోయిన గాని...నీ అంతు సూడకుండ నిన్ను ఒదుల్ను. ఆ డాట్టరుబాబుదీ వూరేనా అని అడిగిన.'

వెంకటస్వామి తలూపాడు.

'ఆ బొమికల్ని ఏకాడికి అమ్మినావు?'

'పది రూపాయలకు.'

'ఆ డాట్టరుబాబు ఉండేది ఏడనో నీకు తెలుసునా?'

వెంకటస్వామి తలెత్తి వెంటనే తల వంచుకున్నాడు.

'తెలవదా?'

'తెలుసు.'

'ఎళ్లి అడిగితే తిరిగిత్తాడా?'

'ఏమో నాకు తెలవదు.'

దానయ్య కళ్లల్లో నీళ్లు తిరిగాయి. తల అడ్డంగా ఆడించాడు. 'నీకు ఈ పాడు పని సేయడానికి సేతులెలా ఒచ్చేయి?' గాద్గదికవౌతూన్న కంఠంతో అడిగాడు.

వెంకటస్వామి జవాబు చెప్పలేదు.

ఇంట్లోంచి మూలుగు హెచ్చు స్థాయిలో వినిపిస్తోంది.

ఆ మరుసటి రోజు రాత్రి పన్నెండు గంటలకు ఇంకా పది నిమిషాలుండగా — హాస్టల్లో పడుకుని నిద్రపోతున్న మెడికల్ కాలేజీ హాస్టల్ 'దొంగ దొంగ', 'పట్టుకోండి.' 'తన్నండి'. — అనే కేకలకు ఉలిక్కిపడి నిద్రలేచింది. గదుల్లో లైట్లు ఒక్కటొక్కటే వెలుగుతున్నాయి.

దానయ్యకు భయం వేసింది. ఆ క్షణాన ఎటు వెళ్లాలో ఆలోచించుకోలేదు. ఇప్పుడు ఆలోచించడానికి సమయంలేదు. వరండా చివరి వరకు వచ్చాడు. వరండాలో లైట్లు లేవు. చీకటిగా ఉంది. మెట్లమీదుగా క్రిందకు చూశాడు. క్రింద వరండాలోని లైటు వెలుగుకు గచ్చు మెరుస్తోంది. దానయ్య గోడకు ఆనుకుని నుంచున్నాడు. కాళ్లు విపరీతంగా వణుకుతున్నాయి. హృదయం వేగంగా స్పందిస్తోంది. తల మీదున్న చెక్కపెట్టె బరువుగా ఉంది. మెడ నొప్పిగా ఉంది. క్రింద నుండి గూర్ఖా వేస్తున్న విజిల్ ధ్వని కలకలంలో సరిగ్గా వినిపించడం లేదు. ఏం చేయాలో పాలుపోవడంలేదు. కొద్ది దూరంలో చప్పుడైంది. చూశాడు. ఇద్దరు. ఒకతని చేతిలో హాకీ బేట్, మరోతని చేతిలో ఇనుప చువ్వ ... ఇటే వస్తున్నారు. క్రిందకు వెళ్తే మంచిది. కాని...చాల మంది ఉంటారు. చూడకుండా ఉండరు. తనను చూడకపోతే మంచిదే ... కాంపౌండ్‌గోడ దగ్గరగా ఉంది. దూకి రిక్షాలో వెళ్లిపోవచ్చు. వరండాలో ఒక్కో లైటు వెలిగిస్తూ ఇద్దరూ దగ్గరౌతున్నారు మరో పది అడుగులు వేస్తే...

దానయ్య హృదయస్పందన వేగంగా హెచ్చయింది. చెమట పడుతోంది. ఒక మెట్టు దిగాడు. క్రింద తిరుగుతున్న వాళ్ల కాళ్లు మెట్ల మీదుగా కనిపిస్తున్నాయి. రెండో మెట్టు దిగాడు. హాకీ బేట్ టక టక దగ్గరౌతుంది. మూడో మెట్టు కాలికి ఆనలేదు. పెద్ద శబ్దం.

కొన్ని క్షణాల తర్వాత మెట్ల మీద లైటు వెలిగింది. చెక్కపెట్టెలోని ఎముకలన్నీ చివరి మెట్టుమీదా, వరండాలో చిందరవందరగా పడి ఉన్నాయి. దానయ్య దేహం ముడుచుకుపోయి చివరి మెట్టు మీదా తల వరండా మీద ఉంది. కళ్లు సగం తెరుచుకుని దూరంగా పడి ఉన్న చెక్కపెట్టెను చూస్తున్నాయి. 'అమ్మ, అమ్మ. అమ్మ... మాయమ్మ...' మాటలను నొక్కిపట్టి నోట్లోంచి రక్తం స్రవించి ఎముకల మధ్యకు లావాలా ప్రవహించసాగింది.